

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький транспортний фаховий коледж

Розглянуто
на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх дисциплін
Протокол № 10
«12» травня 2022 р.
Голова циклової комісії Тетяна ЗАМФІР

«Затверджую»

«12» травня 20 22 р.

Директор коледжу

Володимир ДИМИТРЮК

ПРОГРАМА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

для вступників на основі повної загальної середньої освіти
для здобуття освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра

за спеціальностями: 273 «Залізничний транспорт»

275 «Транспортні технології» (на
автомобільному транспорті)

Чернівці, 2022

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ОСНОВІ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	5
2.1. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	5
2.2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ	7
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ	8
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ	9
4.1. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	9
4.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ	11
4.3. ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОВЕДЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ	13
5. ЗРАЗКИ ВІДПОВІДІ ВСТУПНИКА ПІД ЧАС ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ	14
5.1. ЗРАЗОК ВІДПОВІДІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	14
5.2. ЗРАЗОК ВІДПОВІДІ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ	16
6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ	19

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму індивідуальної усної співбесіди з української мови та історії України для вступників на основі повної загальної середньої освіти до Чернівецького транспортного фахового коледжу для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра розроблено з урахуванням чинних програм з української мови та історії України для 10-11 класів (рівень стандарту), затверджених Наказом Міністерством освіти і науки України 2017 року, й реалізує засади компетентнісно орієнтованого навчання історії та української мови.

Основною формою вступного випробування, яка передбачає оцінювання знань, умінь та навичок вступника, є **індивідуальна усна співбесіда**.

Дана програма дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до співбесіди з української мови та історії України.

Пропонована **програма з української мови** передбачає виявлення рівня знань абітурієнтів з таких розділів: «Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія», «Культура мовлення і стилістика», «Практична риторика».

Вступники повинні знати: основні правила вживання звуків у різних позиціях слів, чергування голосних і приголосних звуків, зміни в групах приголосних, правила вживання великої літери, м'якого знака і апострофа; написання частин мови, складних слів; правила утворення і написання граматичних форм різних частин мови; види речень, способи ускладнення речень, типи зв'язків у реченнях, вживання сполучників і розділових знаків у різних видах речень тощо.

Вступники повинні вміти: правильно писати слова з різними орфограмами, зіставляти звучання і написання слів, передавати на письмі звуки і звукосполучення, записувати складні, складноскорочені слова і аббревіатури, власні назви; правильно вживати відмінкові закінчення, а також закінчення різних форм дієслова, грамотно писати прислівники і займенники; визначати головні і другорядні члени речення, однорідні члени речення і узагальнюючі слова при них, зв'язки сурядності і підрядності, вставні і вставлені конструкції, уточнюючі члени речення, пряму і непряму мову, відповідно до цього правильно вживати розділові знаки.

Пропонована програма з **історії України** передбачає виявлення динамічної комбінації знань, вмінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших якостей вступників, що визначає здатність особи провадити подальшу навчальну діяльність. Головним для всіх компетентностей є: читання та розуміння, вміння висловити свою думку письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності описані в Програмі як завдання, виконання яких вступники повинні продемонструвати. Завдання **знати** передбачає, що вступники повинні, використовуючи джерельну інформацію, назвати й обґрунтувати часові межі історичного явища;

віднести історичну подію до певного часового проміжку, історичного періоду; розпізнати на карті позначені, але не підписані історико-просторові об'єкти; стисло описати історичне явище, процес (перелічити ознаки), вільно відтворити представлене пояснення факту (розкрити зміст, вплив, значення), виділити суттєві характеристики поняття (пояснити, дати визначення) тощо.

Виконання вступниками завдання *вміти* має продемонструвати його/її здатність оперувати певним алгоритмом дій: відбирати з масиву фактів ті, що характеризують історичне явище чи процес; розмішувати відібрані факти в хронологічній послідовності, синхронізувати їх відповідно до історико-географічних регіонів чи адміністративно-політичних утворень. Вміти користуватися картою як джерелом інформації, виділяти потрібну (тобто аналізувати) і групувати за певною ознакою (класифікувати) інформацію з різних джерел; систематизувати, узагальнювати та інтерпретувати факти; характеризувати явища, процеси, періоди, геополітичну ситуацію; порівнювати, визначати передумови й наслідки історичних подій, мотиви вчинків історичних осіб, висловлювати й обґрунтувати судження про їхні рішення, позиції, погляди, діяльність; виявляти факти, які ставлять під сумнів пропоновані твердження (наводити контраргументи); прогнозувати суспільні зміни тощо.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності вступників зорієнтовані на формування предметних і ключових компетентностей і викладені через знання й уміння, які відповідають знанневому, смислово- й діяльнісному компонентам.

Комплексним показником рівня історичної освіти є **предметно-історична компетентність** тобто здатність пізнавати минуле, заснована на знаннях, ціннісних орієнтирах і досвіді, набутих під час навчання. Елементами історичної компетентності є:

- *хронологічна компетентність*, тобто уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;
- *просторова компетентність* – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;
- *інформаційна компетентність* – уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;
- *логічна компетентність* – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;
- *аксіологічна компетентність* – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між минулим і сучасним життям.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ОСНОВІ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

2.1. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі.
2. Український алфавіт. Співвідношення звуків і букв, звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дз, дзь, дж.
3. Склад. Наголос. Ненаголошені голосні.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
5. Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.
6. Правила вживання апострофа.
7. Правила вживання м'якого знака.
8. Позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.
9. Написання слів іншомовного походження.
10. Спільнокореневі слова і форми слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.
11. Вимова і написання префіксів з- (зі-, с-), роз-, без-, пре-, при-, при-.
12. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.
13. Правопис складних і складноскорочених слів.
14. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Синоніми, антоніми, омоніми.
15. Загальноживані слова. Діалектні та професійні слова. Стилістична диференціація української лексики. Запозичені слова.
16. Поняття про фразеологізми. Наведіть приклади з поясненням.
17. Поняття про самостійні та службові частини мови.
18. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
19. Назви істот і неістот, загальні і власні назви.
20. Рід, число, відмінок іменників.
21. Відміни іменників. Правопис відмінкових закінчень іменників.
22. Невідмінювані іменники. Способи творення іменників.
23. Велика буква у власних назвах.
24. Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
25. Якісні, відносні та присвійні прикметники.
26. Ступені порівняння прикметників, їх утворення.
27. Написання складних прикметників.
28. Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (власне кількісні, неозначено-кількісні, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні і

- 29.складені.
- 30.Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Правопис числівників.
- 31.Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників.
- 32.Відмінювання займенників. Правопис займенників.
- 33.Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова.
- 34.Способи дієслова (дійсний, умовний, наказовий). Види дієслів (доконаний і недоконаний). Часи дієслів.
- 35.Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число. Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.
- 36.Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення.
- 37.Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми на -но, -то. Правопис дієприкметників.
- 38.Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного і недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Правопис дієприслівників.
- 39.Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення. Правопис прислівників.
- 40.Прийменник як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.
- 41.Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності. Групи сполучників за будовою. Правопис сполучників окремо і через дефіс.
- 42.Частка як службова частина мови. Формотворчі, словотворчі та модальні частки.
- 43.Написання часток. Не і ні з різними частинами мови.
- 44.Вигук як частина мови. Правопис вигуків.
- 45.Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного члена.
- 46.Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення.
- 47.Члени речення (підмет і присудок; додаток, означення, обставини), способи їх вираження та різновиди.
48. Порівняльний зворот.
- 49.Тире між підметом та присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.
- 50.Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях.
- 51.Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах

- речення. Розділові знаки при однорідних членах речення.
52. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення.
 53. Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки в них.
 54. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах.
 55. Складне речення, його типи. Складносурядне речення. Розділові знаки в складносурядних реченнях.
 56. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.
 57. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні. Складне речення з різними видами зв'язку, розділові знаки в ньому.
 58. Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.
 59. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, доречність, виразність, правильність. Мовленнєві помилки.
 60. Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.
 61. Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий і публіцистичний.

2.2 ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

- Тема 1. Стародавня історія України
- Тема 2. Ранньофеодальна держава Київська Русь (IX-XII Ст.)
- Тема 3. Історія України У XII - першій половині XIV Ст.
- Тема 4. Формування української народності У XIV - першій половині XVII Ст.
- Тема 5. Литовсько-польський період української історії (друга половина XIV - перша половина XVII Ст.)
- Тема 6. Соціально-економічні відносини в Україні наприкінці XIV - першої половини XVII Ст.
- Тема 7. Українське козацтво
- Тема 8. Визвольна війна українського народу в середині XVII Ст. Під проводом Б. Хмельницького
- Тема 9. Гетьманщина. Руїна.
- Тема 10. Соціально-економічний розвиток і суспільно-політичний устрій українських земель у складі російської держави у другій половині XVII Ст.
- Тема 11. Розвиток української культури у XIV-XVII Ст.
- Тема 12. Україна в період розвитку російського абсолютизму
- Тема 13. Соціально-економічні процеси на українських землях у складі російської держави у XVIII Ст.

- Тема 14. Українські землі у складі речі посполитої у XVIII Ст.
- Тема 15. Розклад феодально-кріпосницької системи в Україні у першій половині XIX Ст.
- Тема 16. Суспільно-політичний рух в Україні в першій половині XIX Ст.
- Тема 17. Соціально-економічний розвиток України в другій половині XIX Ст.
- Тема 18. Суспільно-політичне життя в Україні в другій половині XIX Ст
- Тема 19. Українські землі на початку XX Ст.
- Тема 20 Україна в роки першої світової війни
- Тема 21 Початок української революції (1917 — Квітень 1918 р.)
- Тема 22 Боротьба за українську державність (Квітень 1918 — 1921 Р.)
- Тема 23 Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму (1921—1939 Рр.)
- Тема 24 Західноукраїнські землі в 1921—1939 Рр.
- Тема 25 Україна в роки другої світової війни (1939—1945 рр.)
- Тема 26 Україна в перші повоєнні роки (1945 — Початок 1950-х рр.)
- Тема 27 Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (середина 1950-х — середина 1960-х рр.)
- Тема 28 Україна у період загострення кризи радянської системи (середина 1960-х — середина 1980-х рр.)
- Тема 29 розпад радянського союзу й проголошення незалежності України (1985—1991 рр.)
- Тема 30 Україна в умовах незалежності (від 1991 р. до сьогодні)

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

Вступне випробування на здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра проходить у формі **індивідуальної усної співбесіди з української мови та історії України**.

Під час співбесіди вступнику задається **2 питання з української мови** та **2 питання з історії України**. Тривалість вступного випробування в розрахунку на одного вступника становить 15 хв.

Під час співбесіди члени екзаменаційної комісії відмічають правильність відповідей в аркуші співбесіди, який по закінченню вступного випробування підписується вступником та членами відповідної комісії.

На аркушах не допускаються будь-які умовні позначки, що б розкривали авторство роботи. Абітурієнт зазначає прізвище тільки у визначених для цього місцях.

Інформація про результати співбесіди оголошується вступникові в день її проведення. Перескладання співбесіди не дозволяється.

Під час проведення вступного випробування забороняється користуватись електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії.

Відповідь на кожне питання оцінюється в **12 балів** при умові, якщо вони є повними, змістовними та вичерпними, демонструють не лише знання вступником теоретичного матеріалу, але й вміння творчо застосовувати ці знання.

Результати індивідуальної усної співбесіди з української мови та історії України для вступників, які вступають на основі повної загальної середньої освіти, оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно відповівши на всі питання індивідуальної усної співбесіди з української мови та історії України, – **48 балів**, що переводиться у 200-бальну систему.

Відповідно до Правил прийому на навчання до Чернівецького транспортного фахового коледжу якщо вступник набрав менш ніж 16 (120) балів, він до участі у конкурсному відборі не допускається.

Перескладання вступного випробування не дозволяється.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

4.1. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

При оцінюванні усної відповіді з української мови до уваги беруть такі критерії:

- рівень засвоєння орфоепічних, граматичних, лексичних, стилістичних умінь і навичок;
- комунікативні вміння (уміння сприймати, відтворювати, створювати усні висловлювання).

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Початковий	1	Абітурієнт виявляє незнання або нерозуміння навчального матеріалу; допускає помилки у визначенні понять, висвітленні теоретичних положень, які не виправляє при зауваженні викладача; не володіє науковою термінологією, не вміє застосовувати знання на практиці.
	2	Абітурієнт виявляє фрагментарні знання й часткове розуміння основних положень конкретної теми; допускає помилки у визначенні понять, висвітленні теоретичних положень, які не виправляє при зауваженні викладача; викладає матеріал непослідовно; допускає суттєві помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.

	3	Вступник відтворює менше половини навчального матеріалу; допускає помилки у визначенні понять, висвітленні теоретичних положень, які не виправляє при зауваженні викладача; демонструє недостатнє знання та розуміння філологічної термінології; не має сформованих практичних умінь та навичок; непослідовно викладає матеріал; висловлювання не є завершеним текстом.
Середній	4	Вступник відтворює близько половини навчального матеріалу; повторює за зразком певну операцію, дію; демонструє недостатнє знання та розуміння філологічної термінології; висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняє основну та другорядну інформацію; добір слів не завжди вдалий; допускає мовленнєві помилки. Наводить необхідні приклади тільки з допомогою викладача.
	5	Абітурієнт відтворює більшу частину навчального матеріалу, але допускає неточності у визначенні понять або у формулюванні правил; відчуває труднощі під час добору прикладів. Відповідь на питання логічно побудована (допускається незначне порушення логіки викладу), але недостатньо осмислена; мовлення абітурієнта достатньо грамотне.
	6	Абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, логічна, але недостатньо осмислена. Абітурієнт демонструє достатнє знання та розуміння філологічної термінології; може припускатися незначних помилок у застосуванні знань на практиці. Мовлення абітурієнта достатньо грамотне.
Достатній	7	Абітурієнт правильно відтворює навчальний матеріал, демонструє достатні знання та розуміння філологічної термінології; розрізняє основну та другорядну інформацію; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження думок, робить певні висновки. Відповідь на питання логічно побудована (допускається незначне порушення логіки викладу). Мовлення абітурієнта грамотне.

	8	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; наводить приклади; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
	9	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.
Високий	10	Абітурієнт відповідає на всі питання; викладає свої знання грамотною мовою в певній логічній послідовності; показує вміння ілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами; робить висновки та узагальнення. Можливі одна-дві неточності при висвітленні другорядних питань або в судженнях, які абітурієнт легко виправляє після зауваження викладача.
	11	Абітурієнт безпомилково відповідає на всі питання; розкриває зміст матеріалу, передбаченого заданими питаннями; викладає свої знання грамотною мовою в певній логічній послідовності; показує вміння ілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами; робить висновки та узагальнення.
	12	Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; схильний до системно-наукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.

4.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

При оцінюванні навчальних досягнень з **історії України** враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- рівень оволодіння практичними вміннями й навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення учня до історичної події, явища, діяча. Усі види оцінювання навчальних досягнень здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Абітурієнт називає одну-дві події, дати
	2	Абітурієнт вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Абітурієнт двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом
Середній	4	Абітурієнт репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника
	5	Абітурієнт з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять
	6	Абітурієнт самостійно відтворює фактичний матеріал теми, установлювати послідовність подій
Достатній	7	Абітурієнт послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, характеризує події (причини, наслідки, значення), використовує історичні документи як джерело знань
	8	Абітурієнт володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними
	9	Абітурієнт узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ
Високий	10	Абітурієнт використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; робить аргументовані висновки, синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Абітурієнт володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Абітурієнт системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

4.3. ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОВЕДЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ, ОБРАХОВАНИХ ЗА 48-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ, ЗНАЧЕННЯМ 200-БІЛЬНОЇ ШКАЛИ

Бал	Бал за шкалою 100-200	Бал	Бал за шкалою 100-200	Бал	Бал за шкалою 100-200	Бал	Бал за шкалою 100-200
<i>1</i>	100	<i>13</i>	115,5	<i>25</i>	142,5	<i>37</i>	172,5
<i>2</i>	101	<i>14</i>	117	<i>26</i>	145	<i>38</i>	175
<i>3</i>	102	<i>15</i>	118,5	<i>27</i>	147,5	<i>39</i>	177,5
<i>4</i>	103	<i>16</i>	120	<i>28</i>	150	<i>40</i>	180
<i>5</i>	104	<i>17</i>	122,5	<i>29</i>	152,5	<i>41</i>	182,5
<i>6</i>	105	<i>18</i>	125	<i>30</i>	155	<i>42</i>	185
<i>7</i>	106,5	<i>19</i>	127,5	<i>31</i>	157,5	<i>43</i>	187,5
<i>8</i>	108	<i>20</i>	130	<i>32</i>	160	<i>44</i>	190
<i>9</i>	109,5	<i>21</i>	132,5	<i>33</i>	162,5	<i>45</i>	192,5
<i>10</i>	111	<i>22</i>	135	<i>34</i>	165	<i>46</i>	195
<i>11</i>	112,5	<i>23</i>	137,5	<i>35</i>	167,5	<i>47</i>	197,5
<i>12</i>	114	<i>24</i>	140	<i>36</i>	170	<i>48</i>	200

5. ЗРАЗКИ ВІДПОВІДІ ВСТУПНИКА ПІД ЧАС ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

5.1. ЗРАЗОК ВІДПОВІДІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Правила вживання апострофа.
2. Поняття про фразеологізми. Наведіть приклади з поясненням.

1. Правила вживання апострофа.

Апостроф ставиться перед *я, ю, є, ї*:

1. Після літер, що позначають губні тверді приголосні звуки *б, п, в, м, ф*, якщо перед ними немає іншого приголосного (крім *р*), який належав би до кореня: *солов'їний, сім'я, м'ята, п'ятниця, зв'язати, н'ю, б'ється, в'яз, м'язи, ім'я, В'ячеслав, Стеф'юк; верб'я, верф'ю, торф'яний, черв'як*. Але: *свято, морквяний, мавпячий, цвах*. Якщо приголосний, що стоїть перед губним, належить до префікса, то апостроф теж ставиться: *зв'язок, підв'ялити, обм'яклий*.
2. Після твердого *р* у кінці складу: *подвір'я, сузір'я, на узгір'ї, з матір'ю, кур'єр, пір'їна*. Якщо *ря, рю, ре* позначають сполучення м'якого [р'] із голосними *а, у, е* ([р'а], [р'у], [р'е]), то апостроф не пишеться: *рясний, Рябко, буря, рюмсати, Рєпін*.
3. Після будь-якого твердого приголосного, яким закінчується префікс або перша частина складних слів: *без'язикий, від'єднати, з'ясувати, над'їдений, над'ярусний, роз'ятрити, роз'юшений; дит'ясла, пан'європейський*.
4. Після *к* у словах *Лук'ян* і похідних від нього: *Лук'яненко, Лук'янчук, Лук'янчик, Лук'янівка тощо*.

Апостроф не ставиться:

1. Після *б, п, в, м, ф*, що позначають тверді губні звуки, якщо перед ними стоїть інша, крім *р*, літера на позначення кореневого приголосного звука: *Святослав, святковий, т'ямний, морквяний, медвяний* (але: *торф'яний, черв'як, верб'я*).
2. Після літери *р*, що позначає м'який приголосний на початку слова чи в середині складу: *порятунок, рясний, гарячий, буряк*.
3. У словах іншомовного походження у злитній вимові: *резюме*

Апостроф у словах іншомовного походження та похідних від них пишеться перед *я, ю, є, ї*:

- а) Після приголосних *б, п, в, м, ф, г, к, х, ж, ч, ш, р*: *б'єф, комп'ютер, п'є-дестал, інтерв'ю, прем'єр, торф'яний, к'янті, миш'як, кар'єра; П'ємонт, П'яченца, Рив'єра, Ак'яб, Іх'ямас; Барб'є, Б'єрнсон, Б'юкенен, Женев'єва, Ф'єзол, Монтеск'є, Руж'є, Фур'є*.
- б) Після кінцевого приголосного в префіксах: *ад'юнкт, ад'ютант, ін'єкція, кон'юнктура*.

Апостроф не пишеться:

Коли *я, ю* позначають пом'якшення попереднього приголосного перед [а],[у]: *бязь, бюджет, бюро, пюітр, мюрид, фюзеляж, кювет, рю кзак, рюш, Барбюс, Бюффон, Вюртемберг, Мюллер, Гюго, Рюдберг*.

Винятки: *ад'ютант, кон'юнктивіт, кон'юнктура, ін'єкція*.

2. Поняття про фразеологізми. Наведіть приклади з поясненням.

Фразеологізм — семантично пов'язане сполучення слів, яке, на відміну від подібних до нього за формою синтаксичних структур (висловів або речень), не виникає в процесі мовлення відповідно до загальних граматичних і значеннєвих закономірностей поєднання лексем, а відтворюється у вигляді усталеної, неподільної, цілісної конструкції. Ще його називають «Крилатим висловом».

Фразеологізми (фразеологічні звороти) — стійкі (усталені) словосполучення, які сприймаються як єдине ціле і вживаються носіями мови в усталеному оформленні.

1. **Багатіти думкою** – фантазувати, потішати себе намірами, задумами.
2. **Водити за носа** – обманювати кого-небудь, хитрувати. Обіцяти, але не виконувати обіцяне.
3. **В сто очей дивитися** – уважно стежити за ким-небудь, пильнувати.
4. **Куди голка, туди й нитка** – означає слідування однієї людини за іншою в поглядах, діях, справах.
5. **Мов у рот води набрав (набрати)** – замовкнути, втративши здатність або бажання говорити, мовчати. (синоніми – ні пару з вуст, тримати язик за зубами)
6. **Ні світ ні зоря** – дуже рано, спозаранку, до світанку.
7. **Сім п'ятниць на тиждень** – хто-небудь дуже часто і легко міняє свої рішення, наміри, настрої і т. ін. (непостійний).
8. **Як кішка з собакою** – так кажуть про людей, що постійно сваряться.
9. **Яблуку ніде впасти** – даний фразеологізм використовують, щоб підкреслити, що в одному місці зібрався великий натовп людей, дуже людно, тісно.
10. **30 срібняків** – ціна зради (це символічна сума, за Біблією, саме за тридцять срібняків Іуда зрадив Ісуса).

5.2. ЗРАЗОК ВІДПОВІДІ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

1. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав.
2. Українське питання у міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни.

1. Яке місце займала Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав.

1 серпня 1914 р. Початок Першої світової війни.

Характер війни: загарбницька, несправедлива з боку всіх воюючих держав як Троїстого союзу (Німеччини, Австро-Угорщини, Італії — 1882 р.), так і Антанти (Великої Британії, Франції, Росії — 1904—1907 рр.).

До Антанти в ході війни приєдналися США, Японія, Румунія та інші держави.

Під час війни Італія вийшла з Троїстого союзу і приєдналася до Антанти, а на боці Німеччини почали воювати Туреччина та Болгарія. Таким чином утворився Четверний союз (Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина, Болгарія).

Кожна зі сторін переслідувала свої цілі, намагаючись досягти їх за рахунок інших.

Суть «українського питання», яке постало в тогочасній Міжнародній політиці:

1. Відсутність на населених українцями територіях Європи незалежної української держави.
2. Територіальна розчленованість України між двома імперіями — Російською і Австро-Угорською.
3. Незадовільне матеріальне і національно-культурне становище українців.

Українська землі посідали важливе місце в планах воюючих країн через своє особливе геополітичне становище, величезні матеріальні та людські ресурси.

Плани Німеччини

- Розгромити Російську імперію та відокремити від неї Україну.
- Приєднати Україну разом із Прибалтикою, Польщею і

Кавказом до складу майбутньої Великонімецької світової імперії, закріпивши у них «німецький дух та німецький порядок».

- Створити під своєю зверхністю Пангерманський союз, у якому Україна мала стати частиною німецького протекторату, як плацдарм для подальшого просування на Схід.

- Перетворити Україну на сировинну базу Великонімецької імперії.

Плани Австро-Угорщини

- Навічно зберегти своє панування у Східній Галичині, Північній Буковині, Закарпатті.

- Розширити свої володіння на Західній Україні, захопивши Волинь і Поділля;

- Придушити національно-визвольний рух українців.

Плани Росії

- Російський царизм мав намір за допомогою воєнної сили розширити територію Російської імперії до Карпатських гір, захопити під прикриттям ідеї «об'єднання всіх руських земель» Східну Галичину, Північну Буковину, Закарпаття.

- Використати воєнний стан, щоб назавжди покінчити з національно-визвольним рухом українців.

Висновок

Усі воюючі сторони обстоювали виключно власні інтереси й були байдужими до національних прагнень українського народу.

2. Опишіть радянсько-німецькі договори 1939 р. і місце України в них.

Наприкінці 1930-х рр. різко зросла небезпека війни в Європі. Нацистська Німеччина раніше від інших великих держав підготувалася до воєнних дій, натомість Франція та Велика Британія, як і в 1914 р., відставали. Проте, на відміну від 1914 р., на континенті склалося не два, а три центри сили, що зумовило непередбачуваність подальших подій. Й. Сталін готовий був вести переговори про наступальний союз одночасно з обома коаліціями держав. Він вичікував, зважуючи, який варіант надасть йому найбільші переваги.

23 серпня 1939 р. у Москві народний комісар закордонних справ СРСР В'ячеслав Молотов та міністр закордонних справ Німеччини Йоахім фон Ріббентроп підписали Договір про ненапад із секретним додатковим протоколом – пактом Ріббентропа – Молотова. Його безпосереднім наслідком став напад Німеччини на Польщу 1 вересня 1939 р. Так розпочалася Друга світова війна – наймасштабніша війна в історії людства.

17 вересня радянські війська увійшли на територію Західної України. Перетин Червоною армією державного кордону Польщі означав фактичний вступ СРСР у війну на боці нацистської Німеччини. Незабаром західні українці відчували весь жах сталінського тоталітаризму з його репресіями.

Від березня 1939 р. у Москві тяглися безрезультатні переговори з представниками Великої Британії та Франції про створення системи колективної безпеки проти країни-агресора. Саме з цього часу Сталін почав шукати можливість порозумітися з Німеччиною. 23 серпня в Москву прибув міністр закордонних справ Третього райху Й. фон Ріббентроп. Метою цього візиту було підписання згідно з попередньою домовленістю Договору про ненапад між СРСР і Німеччиною. Боячись негативної реакції всередині СРСР, Сталін вів переговори з Гітлером у суворій таємниці, не поінформувавши навіть усіх членів політбюро ЦК ВКП(б). Того самого дня, пізно ввечері, у Кремлі було підписано, а наступного дня опубліковано Договір про ненапад терміном на 10 років. Таємний додатковий протокол про розмежування «сфери обопільних інтересів» у Східній і Південно-Східній Європі, звісно ж, оприлюднено не було. До радянської сфери впливу згідно з ним належали Латвія, Естонія, Фінляндія та Бессарабія; Литву визнано сферою впливу

Німеччини; територію Польщі учасники угоди поділили між собою по лінії річок Нарев, Вісла, Сян.

Німеччина зобов'язалася вступити на територію Польщі першою.

1 вересня 1939 р. війська Вермахту напали на Польщу, а літаки Люфтваффе бомбардували міста Західної України. Маючи з Польщею договірні зобов'язання, Велика Британія і Франція 3 вересня оголосили війну Німеччині. Так почалася Друга світова війна.

Сталін, як і Гітлер, не сподівався, що Велика Британія і Франція прийдуть на допомогу польському уряду, оскільки вони не були готові до воєнних дій. Проте союзники підтримали Польщу, хоча воєнні дії на західних кордонах Третього райху тривалий час не розгорталися. У ситуації світової війни, що стала фактом, Сталіну вигідно було демонструвати відсторонену позицію, а для цього він змушений був потурбуватися про ідеологічне виправдання вже запланованого радянського вторгнення в Польщу. Було можливим лише одне обґрунтування: «визвольний похід» Червоної армії на допомогу населенню Західної України і Західної Білорусії. Тому генсек відмовився на користь Німеччини від окупації Люблінського й частини Варшавського воєводства. За це він виторгував собі переведення Литви з німецької в радянську сферу інтересів. Гітлер змушений був погодитися з радикальною зміною тієї статті пакту Ріббентропа – Молотова, у якій ішлося про поділ Польщі. Ці зміни зафіксовано в німецько-радянському договорі «Про дружбу і кордон» від 28 вересня 1939 р.

17 вересня Червона армія перетнула радянсько-польський кордон, а 22 вересня війська Українського фронту на чолі з маршалом С. Ти мошенком увійшли до Львова. Ще через тиждень Червона армія окупувала узгоджені з Німеччиною території Польщі. Це вторгнення радянські пропагандисти назвали «золотим вереснем». 22 вересня у Брест-Литовську на честь успішного завершення польської кампанії відбувся парад радянських і німецьких військ.

Сотні тисяч солдатів і офіцерів українського походження перші удари Другої світової війни зустріли у складі Війська Польського. Упродовж вересня 1939 р. у боях загинуло близько 8 тис. українців – громадян Польщі.

У 1940 р. відповідно до положень пакту Ріббентропа – Молотова Сталін висунув ультиматум Румунії і в червні захопив без бою Бессарабію та Північну Буковину.

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

I. Українська мова:

1. Головащук С.І. Правописний словник. - К.: А.С.К., 1999.
2. Головащук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. -К.: Либідь, 1995.
3. Головащук С.І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. - К.: Рідна мова, 2000.
4. Гуйванюк Н.В. та ін. Тестові завдання з української мови. .- К.: Академія, 2006.
5. Демська О., Кульчицький І. Словник омонімів. - Львів: Фенікс, 1996.
6. Єрмоленко С.Я., Сичова Т.В. Рідна мова: Підручник. - К.: Грамота, 2008.
7. Зубков М. Збірник диктантів для випускників та абітурієнтів з української мови. - Харків: СПДФО Співак Т.К., 2007.
8. Зубков М. Сучасний український правопис: Комплексний довідник. - Вид. третє, випр. та доп. - Харків: Торсінг, 2000.
9. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник. - Харків: ВД «ШКОЛА», 2009.
10. Караванський С. Словник синонімів української мови. - К.: Орій, 1993.
11. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навч. посібник. -К.: Вища школа, 1993; 1997.
12. Козачук Г.О., Шкуратяна М.Г. Практичний курс української мови: Навч. посібник для вузів.-К., 1993;2004.
13. Кононенко П.П., Кадомцева Л.О., Мацько Л.І. Українська мова: Посібник для вступників до вузів.-К.: Либідь, 1990; 1991; 1992.
14. Мацько Л.І., Сидоренко О.М. Українська мова: усний та письмовий екзамен. - К.: Либідь, 1992; 1993.
15. Мацько Л.І., Сидоренко О.М. Українська мова: Посібник для старшокласників і абітурієнтів.-К.: Либідь, 1995.
16. Навчальний правописний словник української мови: Близько 40000 слів/ За загал, ред. Д.Х.Баранника і Д.І.Руденка. - Харків: Око, 1997.
17. Новий тлумачний словник української мови: У чотирьох томах / Уклад. В.В.Яременко, О.М.Сліпушко. -К.: Аконт, 1998.
18. Орфографічний словник української мови: Близько 120000 слів / Уклад. СІ. Головащук, М.М.Пещак, В.М.Русанівський, О.О.Тараненко. - К.: Довіра, 1993; 1994.
19. Паламар Л .М. Практичний курс української мови: Навч. посібник. - К., 1995.
20. Пентилюк Н.І., Гайдаєнко І.В. та ін. Рідна мова: Підручник. - К.: Освіта, 2008.
21. Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова: Збірник вправ. - К.: Вища школа, 1995.
22. Полюга Л.М. Словник антонімів української мови. - 2-е вид., доп. і випр. - К.: Довіра, 2001.

23. Полюга Л.М. Словник синонімів української мови. - К.: Довіра, 2001.
24. Полюга Л.М. Словник українських морфем. - Львів: Світ, 2001.
25. Скуратівський Л.В. та ін. Рідна мова: Підручник. - К.: Педагогічна думка 2008.
26. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень / Уклад. Л.О.Пустовіт та ін. - К.: Довіра, 2000.
27. Словник синонімів української мови: В 2 т. / А.А.Бурячок, Г.М.Гнатюк, С.І.Головащук та інші. - К.: Наукова думка, 1999.
28. Словник української мови: В 11-й томах. -К.: Наукова думка, 1970 — 1980 рр.
29. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В.М.Білоноженко та ін. — К.: Наукова думка, 2003.
30. Ткаченко Є.М. Українській мови. Пунктуація: правила, вправи, диктанти: Навч. посібник. - Харків: Консум, 2001.
31. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і Орфографія. Завдання і вправи: Навч. посібник. - К: Вища школа, 1995.
32. Удовиченко Г.М. Фразеологічний словник української мови: У двох томах. - К.: Вища школа, 1984.
33. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник / І.Р.Вихованець, С.Я.Єрмоленко, Н.М.Сологуб, Г.Х.Щербатюк; Відп. ред. М.А.Жовтобрюх. - К.: Наукова думка, 1973.
34. Український орфографічний словник: Близько 143000 слів/Уклад. М.М.Пещак та ін. / За ред. Л.М.Полюги. - К., 2002.
35. Український правопис. - 4-е вид., випр. й доп. - К.: Наукова думка, 1993.
36. Фразеологічний словник української мови: У двох книгах. — К.: Наукова думка, 1993.
37. Шевчук С. В. Українська мова. Збірник диктантів: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2002.

II. Історія України:

1. Березанська С.К., Гладилін В.М., Гладких М.І., Котова Н.С. Давня історія України: В 3-х т./ П.П.Голочко. - К.: Наукова думка, 1997.
2. Бойко А.В., Турченко Ф.Г. Історія рідного краю. 9 клас: Підручник для 9 : середньої загальноосвітньої школи / Ф.Г .Турченко. - Запоріжжя: Прем'єр, 2000-127 с.
3. Власов В.С. Історія України. 7 клас: Навч.посібник. - К.: АСК, 2001.- 269 с.
4. Власов В.С. Історія України. 8 клас: Навч.посібник. - К.:АСК, 2000. - 256 с.
5. Заруба В.М. Історія України (XVI-XVIII ст.): Навчальний посібник для 8 кл. - Дніпропетровськ: Ліра, 2001. - 223 с.
6. Ю.Заруба В.М. Історія України (3 прадавніх часів до кінця XV ст.): Навчальний посібник для 7 кл. - Дніпропетровськ: Ліра, 2001. - 180 с.
7. Енциклопедія історії України: Т. 1 – 5, НАН України. – К.: Видавництво «Наукова думка», 2003-2009.
8. Історія України. Енциклопедичний довідник. – К., 2008.

9. Кульчицький С. В., Мицик Ю. А., Власов В. С. Історія України. Повний курс підготовки для вступу до вищих навчальних закладів. – К.: Видавництво «Література ЛТД», 2009.
10. Лях Р.Д., Темірова Н.Р. Історія України з найдавніших часів до середини XIV ст.: Підручник для 7 кл. - К.: Генеза, 1996. - 120 с.
11. Лях С.Р., Лях О.К. Історія рідного краю. 8 клас: Запорізький край у козацьку добу / Ф.Г.Турченко. - Запоріжжя: Прем'єр, 2003. - 188 с.
12. Турченко Ф.Г., Мороко В.М. Історія України (кінець XVIII-XX ст.).- Запоріжжя: Просвіта, 2000. - 424 с.
13. Швидько Г.К. Історія України XVI-XVIII ст.: Підручник для 8 кл. - К.: Генеза, 2002. - 302 с.